EEN PAAR WOORDEN TER INTRODUCTIE VAN

TS • *Tijdschrift voor tijdschriftstudies*

DE REDACTIE

Ter gelegenheid van het honderdjarige bestaan van *Country Life* zond de BBC vorig jaar een documentaire uit over dit Engelse tijdschrift. Een uur lang was de beeldbuis het domein van be-mantelpakte vrouwen met parelketting en mannen in driedelige Schotse ruit en wax-coat. *Country Life* is een blad voor snobs, daar deed niemand moeilijk over. Het blad werd in 1897 opgericht voor de groeiende upper-middle-classes, die zo welvarend werden dat zij een aristocratische levensstijl konden aannemen waarin het buitenhuis centraal stond. De dagen van het British Empire zijn voorbij, maar *Country Life* bestaat nog, en illustreert dat de maatschappelijke scheiding in Engeland in stand is gebleven. De dag dat de Engelse samenleving egalitair wordt, zal *Country Life* ophouden te bestaan.

Het besef dat tijdschriften iets vertellen over de maatschappij waarin ze verschijnen, of tenminste over de redacties die ze samenstellen en de doelgroep waarvoor ze worden geschreven, wordt onder wetenschappers steeds sterker. De laatste jaren is het tijdschrift als historische bron en als object van onderzoek een steeds belangrijker plaats gaan innemen. De geesteswetenschap heeft steeds meer aandacht voor maatschappelijke groepen en bewegingen, in plaats van voor de grote mannen der geschiedenis. De gewone man (m/v) heeft het gewonnen van de historische (anti-)held. Waar het historische individu het best tot leven komt in briefwisseling, dagboek of memoires, krijgen grotere groeperingen een gezicht in tijdschriften. Zelfs een schijnbaar tegengestelde trend als de opkomst van de biografie, zou zonder tijdschriftstudie minder levendig zijn. Veel levensbeschrijvingen zijn voor een groot deel gebaseerd op publicaties van en over deze personen in tijdschriften.

Het levendige karakter van de tijdschriftstudie in Nederland kwam onder meer tot uiting in de grote belangstelling die bleek te bestaan voor de studiedagen die in 1994 en 1995 georganiseerd werden door de Projectgroep Tijdschriftstudies. Uit een enquête die door het bestuur van de projectgroep in het najaar van 1995 onder de belangstellenden werd gehouden, kwam naar voren dat er vooral behoefte bestond aan een nieuwsbrief die als overkoepelend orgaan zou kunnen dienen voor de vele en diverse soorten onderzoek die 'tijdschriftstudie' heten. In oktober vorig jaar kwam de daartoe uitgenodigde redactie voor het eerst bijeen. Het resultaat is het eerste nummer van TS • > dat voor u ligt.

TS • *Tijdschrift voor tijdschriftstudies* zal zich richten op de tijdschriftstudie in Nederland. De aandacht zal uitgaan naar onderzoek dat vanuit verschillende vakgebieden wordt verricht en waarin het tijdschrift als object, danwel als bron van onderzoek fungeert. Alles tussen dagblad en jaarboek komt daarbij in aanmerking en ook de tijdspanne is ruim. Alleen de ondergrens staat vast: de vijftiende eeuw, toen de uitvinding van de boekdrukkunst het uitgeven van tijdschriften in principe mogelijk maakte. De aandacht zal echter vooral uitgaan naar latere perioden, omdat distributieproblemen

en analfabetisme een praktische introductie van deze publicatievorm nog lange tijd in de weg stonden.

Het zich na 1600 snel uitbreidende intellectuele verkeer had behoefte aan meer dan een persoonlijke correspondentie. Zeventiende- en vroeg-achttiende-eeuwse intellectuele tijdschriften stonden aan de wieg van de Verlichting. De negentiende eeuw zag een tweede tijdschriftenrevolutie, met de opkomst van meer gespecialiseerde tijdschriften (naast de 'algemeen-culturele' periodieken) en met verbeteringen op het gebied van reproductie, illustratie (houtsnede, lithografie en fotografie), nieuwsgaring (post en telegraaf), en ten slotte de distributie (post, stoomvaart en spoorwegen). Tegelijkertijd zorgde de opkomst van het algemeen onderwijs en het terugdringen van het analfabetisme voor een groter potentieel lezerspubliek.

In onze eeuw heeft de ontwikkeling van de techniek – met name computerprogramma's voor tekstverwerking en opmaak, en nieuwe drukmethoden – de productie van tijdschriften goedkoper gemaakt, waardoor het aantal enorm is toegenomen. Of de recente opkomst van het digitale en interactieve CD-ROM-tijdschrift, dat ongekende multimediale mogelijkheden lijkt te bieden, een nieuwe wending zal geven aan de internationale tijdschriftencultuur, zal de toekomst uitmaken. Met de oprichting van TS•*Tijdschrift voor tijdschriftstudies* – een tijdschrift over tijdschriften en over tijdschriftonderzoek – is de cirkel rond. Het is de bedoeling van de redactie om als gids te dienen in het vaak onoverzichtelijke tijdschriftenlandschap. TS•> zal artikelen afdrukken over tijdschriften, maar ook over de stand van zaken, de methodologie en de discipline van het tijdschriftonderzoek en over belangrijke archieven en andere vindplaatsen. Ook zullen interviews met onderzoekers worden gepubliceerd. Ten slotte zal het blad dienstbaar zijn aan de tijdschriftstudie door zijn publiek door middel van aankondigingen, signalementen en recensies op de hoogte te stellen van de verschenen publicaties en activiteiten op dit gebied.